

BESLUT

Datum för beslut:
2026-01-20

Diarienummer:
HS-2025-2485

Beslut om remissvar gällande förslag till en europeisk konkurrenskraftsfond

Beslutet

Rektor beslutar att Kungl. Tekniska högskolan lämnar remissvar enligt bilaga 1 på Finansdepartementets remiss av Europeiska kommissionens förslag till en europeisk konkurrenskraftsfond inom ramen för nästa fleråriga budgetram 2028–2034.

Ärendet

Kungl. Tekniska högskolan har av Finansdepartementet beretts möjlighet att lämna synpunkter på Europeiska kommissionens förslag till en europeisk konkurrenskraftsfond inom ramen för nästa fleråriga budgetram 2028–2034 (Fi2025/O1916).

Remissvaret har utarbetats av Viktor Olsson vid KTH Innovation och Emma Olsson vid avdelningen för forskningsstöd. Ärendet har beretts med KTH:s ledning genom vicerektor för forskning Annika Borgenstam och vicerektor för internationalisering Stefan Östlund samt medarbetare vid KTH Innovation, Research Support Office och KTH Ventures AB.

Detta beslut har fattats i rektors ställe av prorektor Mikael Lindström efter föredragning av internationaliseringsansvarig vid KTH Innovation Viktor Olsson och gruppchef forskningsfinansiering vid RSO Emma Olsson. Närvarande vid beslutet var biträdande universitetsdirektör Fredrik Oldsjö, ordförande för Tekniska högskolans studentkår Lydia Boij och mötets sekreterare Annette Grahn.

Denna handling har hanterats digitalt och är därför inte undertecknad.

Bilaga 1: Kungl. Tekniska högskolans remissvar på Finansdepartementets remissmissiv Fi2025/O1916 gällande ”Europeiska kommissionens förslag till en europeisk konkurrenskraftsfond inom ramen för nästa fleråriga budgetram 2028–2034”

Sändlista

Mottagare, Finansdepartementet, Internationella och ekonomiska avdelningen, Enheten för EU:s ekonomiska politik:

fi.remissvar@regeringskansliet.se; fi.iea.eu@regeringskansliet.se

Expeditionsdatum:

2026-01-21

BESLUT

Datum för beslut:
2026-01-20

Diarienummer:
HS-2025-2485

Bilaga 1: Kungl. Tekniska högskolans remissvar på "Europeiska kommissionens förslag till en europeisk konkurrenskraftsfond inom ramen för nästa fleråriga budgetram 2028–2034" (Fi2025/01916)

Sammanfattning

Kungl. tekniska högskolan (KTH) vill tacka för möjligheten att lämna synpunkter på Europeiska kommissionens förslag till en europeisk konkurrenskraftsfond (EKF). Universitetsalliansen Stockholm Trio har samordnat sina svar och utgår ifrån en gemensam grund. Lärosätena har också lagt till aspekter som är relevanta för respektive organisation. Nedan följer KTH:s kommentarer och förslag.

Sammanfattningsvis anser KTH att en konkurrenskraftsfond för EU kan ge god utväxling och öppna upp för nya möjligheter, särskilt för starka forsknings-, industri- och innovationsländer så som Sverige och ledande universitet så som KTH. Särskilt viktigt är det att EU:s konkurrenskraftsfond:

- a) skapar förutsättningar för och tar hänsyn till universitetets roll i hela värdekedjan - från forskning och utbildning till innovation och marknad genom att vara en mötesplats för talang, kunskap och idéer
- b) säkerställer att FP10 förblir ett självständigt, forskningsdrivet program och att konkurrenskraftsfonden och FP10 kompletterar varandra
- c) sätter upp tydliga och förutsägbara regler som främjar samverkan mellan akademi och industri samt globalt samarbete och associering av likasinnade länder samtidigt som säkerhetsaspekter hanteras
- d) stärker Europa genom förbättrade förutsättningar på den inre marknaden för forskning och banbrytande innovation, inklusive stöd till att ta forskningsbaserade startups att utvecklas till scaleups, utan att hämma strategiskt viktiga samarbeten med associerade länder utanför unionen

KTH har också valt att ge detaljerade kommentarer och ändringsförslag i slutet av detta dokument (se bilaga 2).

Synpunkter

Universitetens roll i hela värdekedjan – avgörande för europeisk konkurrenskraft

För europeisk konkurrenskraft är det avgörande att förstå helheten och komplexiteten i värdekedjan. Förslaget lyfter med rätta fram behovet av samverkan med och stärkande av industrin, men KTH vill betona universitetens avgörande roll genom hela värdekedjan – från grundforskning och utbildning till kompetensförsörjning, kommersialisering och marknad. Utan en samlad förståelse för universitetens bidrag riskerar en konkurrenskraftsfond att bli mindre effektiv.

Europeisk konkurrenskraft börjar och slutar med långsiktigt stöd till universiteten, där forskning, utbildning och framtida företag har sina rötter. Stöd krävs i tidiga skeden och genom hela forsknings- och innovationsresan; det är inte ändamålsenligt att fokusera på enskilda delar, då universiteten verkar i samtliga. Samtidigt är konkurrenskraft i grunden beroende av människor och kompetens. Universiteten utgör centrala miljöer där talang, kunskap och idéer utvecklas och möts, och där fritt och kreativt tänkande möjliggör banbrytande innovation.

En konkurrenskraftsfond behöver därför ta hänsyn till universitetens behov av bred och långsiktig finansiering i olika former – från grund- och spetsforskning till riktade och öppna medel – för att säkerställa Europas framtida relevant och konkurrenskraft, inte minst då universitetens kunskapsutveckling ofta rör sig snabbare än policy- och beslutsprocesser.

KTH vill särskilt lyfta fram erfarenheter från forskare som framgångsrikt erhållit EU-finansiering både för banbrytande forskning och för efterföljande kommersialisering. Dessa projekt visar hur tidiga forskningsgenombrott kan utvecklas till innovationer med betydande samhällsnytta och marknadspotential, förutsatt att det finns långsiktiga och riskdelande finansieringsinstrument. Särskilt relevanta exempel är EIC:s program så som Pathfinder och Accelerator, del av Horisont Europa, pelare 3, som fokuserar på innovation. Dessa instrument riktar in sig på projekt med ”high risk – high gain” och har mycket hård konkurrens och låga beviljandegrader, men är samtidigt effektiva för att stödja banbrytande forskning inom deep tech. Att gå från tidigt forskningsgenombrott och därefter utforska dess potential till framtida kommersialisering är oerhört viktigt för europeisk konkurrenskraft och visar på hur vetenskaplig excellens och strategisk riskvillighet stärker europeisk konkurrenskraft. KTH är särskilt bra på detta och vill lyfta upp ett urval av våra forskningsprojekt som lett till banbrytande tekniklösningar för kommersialisering:

- 1) Blykalla bygger avancerade SMR-reaktorer för kärnkraft. Att öka elproduktionen i EU är avgörande för vår konkurrenskraft.
- 2) Cellfion utvecklar biobaserade, PFAS-fria membran för vätgasproduktion och batteriteknik. För att lyckas med en hållbar energiomställning krävs även nya material som skalar och ökar takten hos energiproducenter att bli gröna.
- 3) Single Technologies är ett biotech-bolag inom DNA-sekvensering i 3D. Detta är en viktig teknik för bland annat EU:s betydande läkemedelsindustri.
- 4) Zparq utvecklar elektriska marinmotorer med effektiva, modulära elmotorer för vattenfarkoster. Grön mobilitet och smarta transportlösningar krävs för att både förflytta personer och varor på effektiva, miljövänliga sätt.

Europeiska konkurrenskraftsfonden och ramprogrammet för forskning

KTH välkomnar att konkurrenskraftsfonden samlar flera av EU:s tidigare program och därigenom skapar ett mer överskådligt finansieringslandskap. Förslaget erbjuder betydande flexibilitet, men bristen på förutsägbarhet riskerar att försvåra långsiktig planering och strategiska satsningar. KTH har ett stort fokus på ramprogrammet för forskning (FP 10), och finner det positivt att detta även fortsättningsvis ska vara ett självständigt program. Det finns dock vissa delar i förordningen om FP10 och det specifika programmet gällande pelare II där kopplingen mellan EKF och FP10 är oklar. KTH har i sitt remissvar om det nya ramprogrammet lyft fram detaljerna i kopplingen mellan FP10 och EKF kommer att vara avgörande för om ramprogrammet verkligen kan leverera på åtminstone samma nivå som nuvarande Horisont Europa-program.

KTH har följt diskussionerna i Europa under hösten 2025 och många aktörer talar om en plan A, där man flyttar pelare II i konkurrenskraftsfonden till förordningen för FP10. KTH skulle förordna en sådan lösning men bedömer att en så stor förändring inte är trolig. KTH noterar också att det danska ordförandeskapet under hösten 2025 kom långt med både förordningen och Specific Programme för Horisont Europa. En fråga som dock återstår är bland annat kopplingen till konkurrenskraftsfonden. Förhandlingen av själva konkurrenskraftsfonden verkar ha inletts men av den information som nått KTH, verkar den inte kommit lika långt som för

Horisont Europa. KTH föreslår förändringar i konkurrenskraftfonden för att säkerställa att det i denna tas hänsyn till ett oberoende FP10.

KTH har inom samarbetet Stockholm trio i flera tidigare inspel fört fram att samverkan mellan akademi, industri och andra intressenter är avgörande för Europas konkurrenskraft. För att företag skall kunna samarbeta och dela risker och kostnader krävs samverkan i tidig utvecklingsfas, före kommersialisering och produktutveckling, där aktörer kan dela kunskap och utveckla teknologier innan marknadskonkurrens uppstår. Det är avgörande för att minska risker, stimulera tvärsektoriell samverkan och lägga grunden för banbrytande innovation. Redan under Horisont Europa har vi dock sett en tydlig tendens mot att utlysningarna riktas mot högre TRL-nivåer, vilket gör det svårare för forskare att delta. Samtidigt satsar större företag generellt mindre på egen forskning än för 30–40 år sedan och är därför i högre grad beroende av att samarbeta med akademien. För att detta ska vara möjligt krävs att programmet säkerställer utrymme för samverkan inom lägre TRL-nivåer. Härutöver behövs mindre, fokuserade initiativ – likt Pathfinder Open – som är öppna och bottom-up, riktade mot låga TRL-nivåer men med stor potential att skapa värde för industrin, som kompletterar de större, mer omfattande projekten som involverar många aktörer och sektorer. Detta konkurrensneutrala samarbete gör det möjligt att dela risker och resurser, utveckla gemensamma lösningar och bygga den kunskapsbas som krävs innan marknadskonkurrens tar vid. För både FP10 och EKF är det också viktigt att beakta kulturen kring risktagande. Inom EU prioriteras ofta projekt som bedöms kunna genomföras framgångsrikt, vilket kan leda till att mer banbrytande och riskfyllda initiativ undviks. En större acceptans för tidiga misslyckanden och för att driva flera utvecklingssteg parallellt kan skapa bättre förutsättningar för de enstaka projekt som utvecklas till verkligt innovativa och konkurrenskraftiga lösningar.

Industrileda format för hög-TRL-projekt kan också ge forskare nya samarbetsmöjligheter, men pelare II får inte utvecklas till ett verktyg som främst finansierar industrins redan pågående utvecklingsarbete, utan måste fortsatt bidra till att driva fram ny kunskap och forskning. Redan i nuvarande ramprogram för forskning efterfrågas samarbete kring lösningar och produkter som är i utvecklingsfaser närmre marknaden. KTH ser vikten av dessa samarbeten men ökningen av dessa får inte ske på bekostnad av samarbeten i tidigare faser.

EKF kan spela en viktig roll för projekt på höga TRL-nivåer med fokus på uppskalning och implementering, men får inte överskugga FP10:s forskningsdrivna syfte. De två fonderna måste vara komplementära för varandra.

Globalt samarbete, internationalisering och förutsättningar för associerade länder

För att långsiktigt stärka Europas konkurrenskraft, forsknings- och innovationskapacitet är det av vikt att den internationella öppenheten i ramprogrammet finns kvar, med fortsatt associering av länder och möjlighet för andra att delta med egen finansiering. För att ledande forsknings- och innovationsnationer även framöver ska finna associering attraktivt krävs tydlig och förutsägbara riktlinjer inom EU. Samtidigt som Europa behöver sträva efter självförsörjning och beakta säkerhetsaspekter, finns ett stort behov av fortsatt samverkan inom de frågor, såsom till exempel hälsa, klimat och samhällsutmaningar, som är av global karaktär. Regelverk och styrning bör utformas så att de inte i onödan försvårar eller belastar samarbete med tredjeländer. Utgångspunkten bör vara: "as open as possible and as restricted as necessary". Det är också värt att understryka att utöver innovation, produktivitet och ekonomisk tillväxt är, starka forskningsmiljöer med stabila och långsiktiga spelregler också en förutsättning för Europas säkerhet.

För en fungerande styrning och för att säkerställa inflytande från medlemsländer och andra intressenter, anser KTH att det är viktigt att de delar av fonden som ingår i FP10 har särskilda (del)konfigurationer av programkommittéerna. En viktig fråga är hur dessa kommittéer

kommer att vara sammansatta och i vilken utsträckning de har tillgång till forskningskompetens och förståelse för forskningslandskapet. Dessa arbetsprogram och utlysningar är mycket olika övriga delar av fonden och kräver specialkunskap inom forskning och innovation. Det är samtidigt viktigt att de nya kommittéstrukturerna och arbetsformerna utformas så att de inte försvårar för forskare att navigera utlysningarna, samtidigt som det finns en viss förutsägbarhet kring vilka utlysningar som kommer och när. KTH anser också att konfigurationerna skall vara av så kallade "examination procedures" inte "advisory" som har varit fallet i alla tidigare ramprogram.

EKF och "Scaleup Europe"-fonden

Scaleup Europe-fonden, del av EKF, är oerhört viktigt för europeisk konkurrenskraft och berör oss på KTH genom de nödvändiga förändringar som bör ske för att gynna europeisk innovationsförmåga. Banbrytande teknik och forskning kräver mycket finansiering för att nå scaleup-fas. Att kunna göra större investeringar i startups så att de kan skala till scaleups inom EU och exempelvis inte lämna Stockholm för Silicon Valley är ett måste. Det är också avgörande att dessa typer av bolag, som oftast kommer från universiteten, känner att de kan stanna i Europa och att de vill stanna i Europa. Det gynnar vår ekonomi, konkurrenskraft och talangattraktion. Med fler framgångsrika europeiska bolag sprungna ur forskning och innovation från lärosätena som växer till scaleups, ökar också vår förmåga att utbilda, forska och samverka för att vara världsledande och konkurrenskraftiga. Det kommer också leda till högre rankings och relevans i en tid av global konkurrens om talanger och framtidens lösningar.

Budgetfördelning och excellens som urvalskriterium

KTH är medvetet om att budgetfrågan hanteras separat, men vill ändå peka på den procentuella fördelningen mellan olika politikområden. Totalt har pelare II i FP10 fått en höjning på cirka 50% höjning, vilket är positivt. Fördelningen mellan de enskilda områdena är dock mycket ojämn. Kluster 1 och 6 i det nuvarande ramprogram har slagits ihop till ett nytt det nya politikområdet hälsa, bioteknik, jordbruk och bioekonomi och det tidigare kluster 4 har omvandlats till politikområdet för digitalt ledarskap. Dessa områden har endast fått en budgetökning på mellan 10 och 15 procent, vilket framstår som anmärkningsvärt då båda är avgörande för Europas framtida konkurrenskraft. KTH noterar också att flexibiliteten i EKF är stor både gällande budget och prioriterade områden. Även om det kan finnas behov att kunna göra omfördelningar med anledning av oväntade händelser, så är det viktigt att förstå riskerna med detta, då det påverkar förutsägbarheten. Forskning är i sin natur långsiktig och behöver stabila förutsättningar. Den frikostiga omfördelning av budget till andra policyområden, som vi sett i nuvarande och tidigare ramprogram för forskning, påverkar Europas konkurrenskraft negativt då ny kunskap är en förutsättning för nya innovationer. Tydliga kriterier och riktlinjer behövs för att motverka en allt för frikostig omfördelning av budget till andra politikområden som uppstår som svar på mer eller mindre akuta behov.

Det är också viktigt att tilldelning av EU-medel fortsatt baseras på excellens som utvärderingskriterium. Detta bör förtydligas i förslaget.

Noteringar

Flera av de aspekter som förs fram i detta yttrande finns också i den debattartikel som Dagens Industri publicerade i oktober. Universitetsalliansen Stockholm trio har också varit mycket aktiv och svara på kommissionens samråd som finns på [trions hemsida](#).

Debattartikel i Dagens Industri:

<https://www.di.se/debatt/eu-kommissionen-riskerar-att-forstora-europas-innovationskraft/>

Stockholm trios svar på kommissionens samråd:

<https://www.stockholmtrio.org/brusselsrepresentation.4.7e64877b1926afdc09931bb.html>

BILAGA 2: Detaljerade ändringsförslag och kommentarer

Tillägg anges i **understruken fetstil** i den engelska versionen av förslaget, strykningar med ~~genomstruken text~~

Hänvisning	Kommentar	Förslag till ny ordalydelse
Skäl 30	Det är av vikt att processen för riskbedömning i samband med en eventuell utvärdering och tilldelning av EU-medel inte blir för byråkratisk och betungande. Det är också nödvändigt att stöd för denna riskbedömning erbjuds.	
Skäl 87	En ändring behövs för att förtydliga att granskningsförfarandet (examination procedure) ska gälla de delar som är knutna till Horisont Europa.	Although work programmes and other acts implementing this Regulation concern specific budget implementation tasks which do not require a conferral of implementing powers and which should not normally fall within the scope of implementing acts referred to in Regulation (EU) No 182/2011, the advisory <u>(for the Horizon Europe part an examination procedure will be applied)</u> procedure should be used for the adoption of certain acts as defined in this Regulation, including work programmes implementing activities for clean transition, health, biotech, agriculture and bioeconomy, and digital leadership, resilience and security, defence industry and space,

		given that those acts should be fully supported and create synergies with national and shared management activities conducted by the Member States. Due the sensitivity and particular importance of synergies and full coordination with Member States in the area of resilience and security, defence industry support and space, the examination procedure should be used for the adoption of work programmes in these areas.
Artikel 2 (definitioner)	Ett förtydligande behövs av definitionen av politikområde.	(14) 'Policy window' means a targeted area, <u>both within Horizon Europe and in the rest of the ECF</u> , for support by the ECF Toolbox as specified in Article 3(2);
Artikel 3 (mål)	Forskningssamarbete inom FP10 kommer vara avgörande för att omsätta forskning till produkter och lösningar som stärker EU:s globala konkurrenskraft.	<u>(e) support research and innovation in Horizon Europe in order to</u> aligning research, innovation and industrial policy support to translate Union's research excellence into Union industrial strength on global markets and securing the future of manufacturing in Europe; <u>Collaborative RD&I actions to be supported by the Pillar on Competitiveness under Horizon Europe will be key for translating research into the creation of products and solutions to support the industrial strength of the Union on global markets.</u>
Artikel 8 (Konkurrenskraftsstämpel)	Koordinering bör ske med texten i FP10 Förordning och Specific Programme	
Artikel 10 (Unionspreferens)	Tillägg behövs för att försäkra att länder associerade till FP10 skall kunna delta i utlysningar som avser FP10 delen i konkurrenskraftfonden	
Artikel 11 (Associering av tredjeländer till verksamheter inom EKF)	Nödvändigt att denna artikel överensstämmer med formuleringen i FP10-förordningen	

Artikel 14 (Styrande och rådgivande nämnder)	Tillägg behövs för att säkerställa att ledamöter i nämnderna representerar alla relevanta intressenter, inklusive akademi.	(2) <u>all types of relevant stakeholders should be invited such as: academia, industry, societal and NGOs</u>
Artikel 15 (Arbetsprogram)		(2) The work programmes under this Regulation shall integrate in a <u>have a separate</u> specific dedicated part collaborative research and innovation activities and their dedicated budget <u>in line with Horizon Europe.</u>
Artikel 20 (Påskyndade och riktade åtgärder för konkurrenskraft)	Forskning är i sin natur långsiktig och behöver stabila förutsättningar. Tydliga kriterier och riktlinjer behöver läggas till artikeln för att motverka en allt för frikostig omfördelning av budget till andra policyområden.	
Artikel 30 (Stöd till kompetensutveckling)	Beakta potentiella synergier med andra insatser, till exempel ERASMUS+. Beakta även "life-long learning" och andra initiativ till kompetensutveckling	
Artikel 33, 37, 39 och 42 (De fyra politikområdena)	Texterna för de fyra politikområdena skiljer sig avseende hänvisning till FP10. I princip bör hänvisningarna och ordalydelser vara samma i alla fyra.	
Artikel 34 (Kompletterande regler)		(4) Work programmes adopted in accordance with the rules of this Regulation under this chapter shall integrate in a specific dedicated part and ensure coherence with the Competitiveness and Society activities supported under the Regulation (EU) [XXX] [Horizon Europe Framework programme for Research and Innovation]. <u>The part of the work programme relating to Horizon Europe</u>

		<u>should be separated from the rest of the ECF</u>
Artikel 37 (Särskilda verksamheter)		<u>(2) Support provided through the activities referred to in paragraph 1, may be provided in any form, including through collaborative research and innovation activities set out in Regulation (EU) [XXX] [Framework Programme for Research and Innovation] and identified in a specific dedicated part of the Work Programme.</u> Work programmes adopted in accordance with the rules of this Regulation under this chapter shall integrate in a specific dedicated part and ensure coherence with the Competitiveness and Society activities supported under the Regulation (EU) [XXX] [Horizon Europe Framework programme for Research and Innovation]. <u>The part of the work programme relating to Horizon Europe should be separated from the rest of the ECF</u>
Artikel 39 (Särskild verksamhet till stöd för digitalt ledarskap)		<u>(4) Support provided through the activities referred to in paragraph 1, may be provided in any form, including through collaborative research and innovation activities set out in Regulation (EU) [XXX] [Framework Programme for Research and Innovation] and identified in a specific dedicated part of the Work Programme.</u> Work programmes adopted in accordance with the rules of this Regulation under this chapter shall integrate in a specific dedicated part and ensure coherence with the Competitiveness and Society activities supported under the Regulation (EU) [XXX] [Horizon Europe Framework programme for Research and Innovation]. <u>The part of the work programme relating to Horizon Europe should be separated from the rest of the ECF</u>

Artikel 42 (Särskilda verksamheter till stöd för resilienspolitik)		(4) Work programmes adopted in accordance with the rules of this Regulation under this chapter shall integrate in a specific dedicated part and ensure coherence with the Competitiveness and Society activities supported under the Regulation (EU) [XXX] [Horizon Europe Framework programme for Research and Innovation]. <u>The part of the work programme relating to Horizon Europe should be separated from the rest of the ECF</u>
Artikel 53 (Tilldelningskriterier)	Tydliggörande behövs, excellens ska ligga till grund för tilldelning av EU-medel.	
Artikel 83 (Kommittéförfarande)		(1) The Commission shall be assisted by a committee, which shall be the committee within the meaning of Regulation (EU) No 182/2011, and may convene in the following configurations <u>(for each policy windows a separate examination sub-configuration shall be set up for the Horizon Europe part):</u>